

BUENO KONTROLLBANA

– Cannabis

Guide för handledaren

HEJ HANDLEDARE!

Den här guiden innehåller alla instruktioner du behöver för att genomföra kontrollbanan. Läs igenom guiden i sin helhet i förväg, eftersom den även fungerar som ett hjälpmedel för att diskutera uppgifterna. Givande diskussionsstunder!

Förebyggande rusmedelsarbete
EHYT rf

Kontrollbanan är främst riktad till ungdomar i åldern 16–20 och är ett verktyg för rusmedelsfostran. Materialet kan användas i skolor, i läroanstalter, på internat, i verkstäder och i ungdomsarbetet.

Kontrollerna är utformade för att göras i smågrupper och för att diskuteras efteråt med hela gruppen. Det är lönsamt att diskutera rusmedel tillsammans och höra varandras åsikter och tankar.

Alla fem kontroller på banan kan genomföras som en helhet under till exempel två 45 minuters lektioner. Kontrollerna kan också användas var för sig, eller som en kombination av några utvalda, t.ex. tre av de fem, vilket möjliggör en mer omfattande och djupare behandling av de utvalda uppgifternas teman.

Kontrollerna fungerar även som individuella uppgifter, men även då bör diskussionen föras efteråt tillsammans med hela gruppen.

INNAN DU SÄTTER IGÅNG ÄR DET BRA ATT BEAKTA FÖLJANDE

- I denna kontrollbana fokuserar vi på cannabis eftersom cannabis är den vanligaste narkotikan som ungdomar provar och använder. Användningen av hårda droger är fortfarande ganska marginell bland ungdomar.
- Du behöver inte vara en expert på cannabis för att kunna diskutera det med ungdomar. Det är dock viktigt att förbereda sig med hjälp av anvisningarna i denna guide.
- Du kan ha personliga åsikter om cannabis. Som grupphandledare är det viktigt att respektera ungdomarnas åsikter och synpunkter, även om de skiljer sig från dina egna. Då lyckas avslutningsdiskussionen på bästa möjliga sätt.
- Cannabis som tema kan väcka motstånd, försvar och allt däremellan. Egna erfarenheter påverkar hur saker betraktas, och därför kan åsikter om cannabis vara ibland mycket starka. Det som är vanligt och sant för en själv och i ens egen vänkrets kan upplevas annorlunda hos någon annan.
- Det är inte värt att börja debattera om cannabis eftersom frågor sällan är entydiga. Kontrollernas uppgifter bygger på fakta vars syfte är att korrigera felaktiga uppfattningar och väcka tankar.
- Kom ihåg att hålla diskussionen på ett allmänt plan. Det skapar en känsla av trygghet. Om en ungdom tar upp personliga frågor, lyssna och var finkänslig. Styr diskussionen tillbaka på ett allmänt plan. Om någons personliga kommentarer lämnar dig fundersam, kan du prata med ungdomen senare privat. Att diskutera allmänt om cannabis betyder att man t.ex. talar om vad det är, varför används cannabis, orsaker till att inte använda, effekter av cannabis och så vidare.
- Om du vill läsa in dig på cannabis kan du göra det på EHYT:s webbplats:
ehyt.fi/sv/fakta-om-rusmedel-och-spelande/droger/cannabis

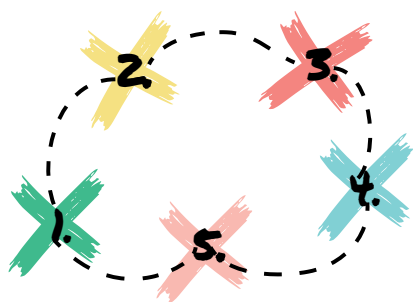

FÖRBEREDELSE

- Skriv ut tre exemplar av **uppgifterna** för varje kontroll (kontrollerna är allt som allt fem på sidorna 1-8); två för ungdomarna och ett för dig själv.
- Uppgifterna hittas på EHYT:s webbsida under material & publikationer och Kontrollbana: Cannabis.
- Skriv ut de fyrsidiga **svarsblanketterna** för varje grupp som hittas på de sista sidorna efter uppgiftssidorna.
- Ordna en så lugn plats som möjligt för varje kontroll. Det är bra om det finns bord och stolar vid kontrollerna. Placera uppgifterna färdigt på borden.

GENOMFÖRANDE AV KONTROLLBANAN

- Dela upp eleverna i fem grupper om du använder alla fem kontroller.
- Ge varje grupp en svarsblankett och se till att de har pennor med sig.
- Påminn deltagarna om att mobilanvändning är tillåten när det efterfrågas i uppgifterna. Kontrollera att deltagarna kan läsa QR-koder med sina mobiler.
- Grupp ett startar vid kontroll ett, grupp två vid kontroll två osv.; ordningen för genomförandet är 1-2-3-4-5-1.

- Varje kontroll räcker cirka 10 minuter, se till att bytena sker i tid.
- När deltagarna har besökt alla kontroller går ni igenom gruppernas svar en efter en. Spara cirka 30 minuter för avslutningsdiskussionen.
- Det lönar sig att diskutera uppgifterna så att den grupp som började vid kontroll ett berättar vad de svarade på frågorna vid kontroll ett, den grupp som började vid kontroll två berättar om sina svar vid kontroll två, osv. Andra grupper kan fylla på vid behov. Diskussionen bör ge utrymme för frågor. I de flesta uppgifter finns det inte ens något rätt eller fel svar.

STATISTIK OM CANNABISANVÄNDNING OCH ATTITYDER OM CANNABIS

Syfte med uppgiften: Väcka diskussion om användning, testandet och attityder om cannabis samt få ungdomarna att fundera över vilka orsaker som ligger bakom dessa.

Stöd för genomgång av uppgiften: Statistiken i uppgiften är från Hälsa i skolan -enkäten som genomförs vartannat år. Enkäten besvaras anonymt och är frivillig. Gymnasierna inkluderades i enkäten år 1999 och yrkesläroanstalterna år 2008.

I statistiken som presenteras i uppgiften har siffrorna för elever vid yrkesläroanstalter och gymnasier avsiktligt kombinerats och betecknas som "Andra stadiet". Att kombinera statistiken minskar den stigmatiserande uppdelningen mellan yrkesskoleelever och gymnasieelever.

1.

**A) Hur många procent av eleverna vid andra stadiet hade provat cannabis år 2023?
Vilken var siffran under åren 2008–2009?**

Svar: 14 % och 13 %

B) Vilka tankar väcker antalet elever som provat cannabis? Är det något överraskande i siffrorna eller överensstämmer de med ens egna uppfattningar?

Här skriver ungdomarna ned sina egna reflektioner.

När man tolkar statistik är det viktigt att komma ihåg att ens egna observationer och erfarenheter alltid påverkar ens tolkning. Tolkningen påverkas av faktorer som bostadsområde eller kommun, etnisk eller religiös bakgrund, medier, ens egen vänkrets samt ens intressen.

Beroende på ungdomens egen synvinkel och referensram kan hen ha starka uppfattningar om hur många i ens egen ålder som har provat cannabis. De siffror som presenteras i statistiken kan därför vara förvånande åt ena eller andra hållet.

2

A) Hur stor procentandel av eleverna på andra stadiet accepterade användningen av cannabis bland sina jämnåriga år 2021? Vilken var siffran år 2019?

Svar: 20 % och 21 %

B) Det finns en tydlig skillnad mellan antalet som har provat cannabis och de som accepterar användningen. Vad tror du detta beror på?

Här skriver ungdomarna ned sina egna reflektioner.

Förhållningssätten påverkas av ens närståendes, familjens och vännernas attityder och erfarenheter. Positiva attityder gentemot användningen av cannabis kan ha fått intryck av ens egna eller vännernas erfarenheter, intrycken från media och sociala medier. De kan vara påverkade av tankar hämtade från filmer eller annan populärkultur samt ens egna förebilder eller rollmodeller och deras attityder.

Unga kanske underskattar användningens negativa effekter och betonar de positiva erfarenheterna av cannabisanvändning, vilket i sig kan förstärka den positiva attityden ännu mer.

Det är inte samma sak att själv prova cannabis och acceptera användning hos andra jämnåriga. Av denna anledning kan ens attityd gentemot användningen av cannabis bland jämnåriga vara mycket positiv även om man själv inte har använt cannabis.

När det gäller ens eget intresse att prova cannabis kan den förklaras med individuella egenskaper och skillnader (nyfikenhet, upplevelsesökande, önskan att tillhöra en grupp osv.)

3

Hur kommer statistiken att se ut år 2030? Varför?

Här skriver ungdomarna ned sina egna reflektioner.

Unga vuxnas experimenterande med cannabis har ökat under de senaste årtiondena. Generellt sett är användningen av cannabis i Finland fortfarande sporadisk och regelbunden användning är sällsynt. Det är ändå möjligt att användningen kommer att öka fram till år 2030.

Att cannabis är en olaglig drog kan i sig fungera som en förebyggande faktor, särskilt bland yngre personer som överväger att prova cannabis. Det är tydligt att ju yngre användaren är, desto mer sårbar är hen för de olika negativa effekterna av cannabis.

Ungdomar kan också ta upp frågan om legalisering av cannabis. Det är viktigt att diskutera legalisering av cannabis, även om det för tillfället inte är särskilt sannolikt i Finland. Finland följer med situationen i länder som har legaliserat cannabis.

LAGAR OCH KONSEKVENSER OM CANNABIS

Syfte med uppgiften: Det är ofta oklart för unga vilka lagliga konsekvenser det finns om man blir fast för cannabisanvändning. Målet med denna kontroll är att stärka ungdomarnas kunskap om konsekvenserna av cannabisanvändning och hur detta kan påverka en ung persons framtid, till exempel när man ansöker om studie- eller arbetsplats.

Ungdomarna besvarar till en början flervalsfrågor. Därefter tittar de tillsammans på videon "Finns det konsekvenser med att prova cannabis?" och bekantar sig med länkar till SORA-lagstiftningen. Videon är på finska med svenska undertexter.

Stöd för genomgång av uppgiften: Nedan finns de korrekta svaren på flervalsfrågorna med motiveringar.

1. När polisen får information om att en minderårig har använt cannabis, dokumenteras det som

a) både en brotts- och barnskyddsanmälan

Alltid när en ung person blir fast för cannabisanvändning görs en brottsanmälan. Brottsrubriceringen för cannabisanvändning är straffbart bruk av narkotika, om den mängd cannabis som den unga personen innehar är endast några användningsdoser och är avsedd för personligt bruk.

När det gäller en minderårig person görs också alltid en barnskyddsanmälan. Barnskyddsanmälan måste behandlas inom sju arbetsdagar från att anmälan har mottagits. Efter att barnskyddsanmälan gjorts kommer en socialarbetare att kontakta både personen som gjort anmälan och den minderåriges vårdnadshavare. Därefter planeras ett möte med socialtjänstens representanter där det beslutas ifall en bedömning av behovet av barnskydd behöver göras för den minderåriga eller om andra stödåtgärder behövs.

2. Efter en brottsanmälan förhör polisen den minderåriga. I samband med förhöret vägleder polisen den minderåriga till

b) missbrukarvården

Den unga får vid polisens förhör en hänvisning till missbrukarvården. Med att hänvisa den unga till missbrukarvården eftersträvas att förebygga ett ökat bruk av droger hos den unga och en förståelse för orsakerna bakom droganvändningen. Att ge tidig och lämplig hjälp är av högsta prioritet för att stödja den ungas övergripande välbefinnande och drogfrihet.

Användning av cannabis är den vanligaste anledningen till att minderåriga söker sig till missbruksvården i Finland. Det övervägs också andra stödåtgärder som den unga kan ha nytta av. För minderåriga har det visat sig att förhör är mer effektivt än böter som påföljd. Få unga har råd att själva betala böter, vilket innebär att den som oftast betalar böterna är den ungas vårdnadshavare. Konkreta, direkta påföljder blir betydligt mer avlägsna för den unga när denne bötfälls jämfört med en diskussion och hänvisning till missbruksvård i samband med förhöret.

3. Anmärkningen om straffbart bruk av narkotika försvinner från polisens register för personer över 15 år efter

B) 5 år

Anmärkningen om bruk av narkotika försvinner från polisens register för personer över 15 år Efter ca 5 år om inga nya anmärkningar görs.

Bruksanmärkningen syns i polisens dataregister (Patja), men den leder inte till en anmärkning i straffregistret. En anmärkning i straffregistret görs endast för brott där annat än böter som påföljd har dömts ut. Till exempel, ett straff som begränsar en persons frihet, såsom ovillkorligt eller villkorligt fängelsestraff.

Många unga antar att en anmärkning om bruk syns i straffregistret. Vid ansökan om vissa arbeten kan det begäras ett straffregisterutdrag, vilket kan bekymra den unga som har fått en anmärkning om användning. Anmärkningen syns endast i polisens dataregister. Arbetsgivaren/skolan kan få information om en studerandes eventuella olämplighet för yrket endast i samband med en säkerhetsutredning gjord av Skyddspolisen eller i vissa fall av Försvarsmakten och då granskas polisens dataregister. Läs nyheten på finska om säkerhetsutredningar: [Ulosotto voi olla esteenä työn saamiselle – Supo tekee vuosittain työnhakijoista 62 000 turvallisuusselvitystä ja näitä asioita se syynää | Yle](https://yle.fi/a/3-10901304) (yle.fi/a/3-10901304)

4. När cannabisanvändningen kommer till kännedom träffar den unga åklagaren

A) om hen har blivit påkommen med cannabis för andra gången.

Om en ung person blir fast för användning av cannabis för andra gången, kommer en åklagare att delta i mötet. På vissa orter kan denna praxis variera och i vissa fall deltar åklagaren först från och med den tredje gången.

Om en kallelse från åklagaren till en träff kommer bör den unga delta. Under mötet diskuterar åklagaren med den unga och kan eventuellt besluta att inte väcka åtal om mötet har varit framgångsrikt enligt åklagaren. Om den unga inte dyker upp till mötet måste andra åtgärder vidtas, såsom att ärendet tas upp i tingsrätten och eventuell bestraffning med böter.

5. SORA-utbildningsområden där en anmärkning av bruk av narkotika kan påverka studierna är

▷) alla ovan nämnda

SORA-områden är sådana områden där det finns krav relaterade till minderårigas säkerhet, patientsäkerhet, kundsäkerhet eller trafiksäkerhet. SORA-lagstiftningen gäller yrkesutbildning och universitetsstudier. För SORA-områden finns det bestämmelser som syftar till att förbättra säkerheten inom utbildningen och arbetslivet samt öka utbildningsarrangörens och högskolans möjligheter att ingripa när en studerande inte är lämplig för yrket. Bestämmelserna säkerställer också studerandens rättsskydd.

6. Vad allt i studierna kan narkotikabruk påverka?

▷) alla ovan nämnda

Det vill säga antagning till studier, fortsättning av studierna och det studerade ämnet.

Även om droganvändning och en anteckning av straffbart bruk av droger i polisens register (Patja) kan påverka en ung persons tillträde till vissa yrkesutbildningar under fem år, kan den unga söka sig till dessa områden igen när anteckningen har försvunnit och användningen har upphört, förutsatt att det inte finns någon ny anmärkning. Dörrarna är alltså inte helt stängda för den unga, inte ens för SORA-områdena, så länge den unga inte får en ny anmärkning. (Här under ges förklaringar även till de övriga alternativen).

A) antagning till studierna

När det gäller att bli antagen till studierna kan utbildningsarrangören begära att en sökande ska lämna in ett uttalande från hälsovården om att den ansökande uppfyller de hälsorelaterade kraven för examen. Om sökanden är lämplig med vissa begränsningar beskrivs dessa begränsningar och det bedöms hur hindren skulle kunna avlägsnas med rimliga åtgärder. Sökanden lämnar in ett uttalande till utbildningsarrangören som fattar beslut om antagning. Före beslutet görs bedömer arrangören om hindren för studierna kan avlägsnas med rimliga stödåtgärder.

B) fortsättning av studierna

När det gäller att fortsätta studierna kan utbildningsarrangören bestämma att en studerande inom SORA-området ska genomgå en hälsoundersökning om det misstänks att det finns en hälso- eller funktionsnedsättning som skulle kunna leda till att studerandens studierätt dras tillbaka. Läkaren ger ett utlåtande om den studerande anses lämplig att fortsätta examen.

C) studieinriktning

På grund av droganvändning kan den studerande tvingas byta till ett annat område än ett SORA-område. Om hindren för studierna inte kan avlägsnas med rimliga åtgärder och den studerande inte kan flyttas till en annan examen kan utbildningsarrangören dra tillbaka studierätten som en sista åtgärd. Innan beslutet fattas ges dock den studerande och den minderåriga studerandes vårdnadshavare möjlighet att höras. Den studerande kan överklaga beslutet om återkallelse av studierätten till rättsskyddsmyndigheten för studerande.

Efter att studierätten har återkallats måste genomförandet av studerandes vård säkerställas och en fortsättningsplan fastställas.

EFFEKTER OCH SKADOR AV CANNABIS

Syfte med uppgiften: Ungdomar kan tro att cannabis är ett rätt så ofarligt rusmedel. Syftet med denna kontroll är att lyfta fram de skador som kan uppstå för en ungdom som använder cannabis. Målet är också att ge information om var ungdomar kan få hjälp för att minska eller sluta använda cannabis.

Stöd för genomgång av uppgiften

1. Vilka effekter söker människor genom att använda cannabis?

Här skriver ungdomarna sina egna reflektioner.

Cannabis används ofta i sällskap med andra människor och användningen är kopplad till samma sociala motiv som alkoholanvändning. Cannabis förväntas ofta bland annat ha en lugnande effekt, expandera medvetandet, öka känslan av samhörighet och ge en känsla av välbefinnande. Någon hoppas på spänning och nya upplevelser i sitt liv genom cannabisanvändning, medan någon annan upplever att cannabis lindrar smärta

2. Vilka skador kan cannabisanvändning orsaka?

Möjliga omedelbara skador

- Försämrad koncentration
- Nedsatt uppmärksamhet och reaktionsförmåga
- Försämrat minne
- Nedsatt omdöme
- Ångest
- Panik
- Förvirring
- Rädsla
- Paranoia
- Försämring av psykiska problem

Möjliga skador av långvarigt och rikligt bruk

- Passivitet
- Depression
- Psykoser
- Beroende (framför allt psykiskt och socialt)
- Minskad sexuell funktion och fertilitet
- Ökad risk för vissa cancerformer
- Störningar i fosterutvecklingen
- Försämring av psykiska problem
- Socialt tillbakadragande

3. Varför får någon skador av cannabis medan någon annan inte upplever dem?

De önskade och oönskade effekterna av cannabis är individuellt upplevda. Om en kompis berättar om sina cannabisupplevelser kan man inte dra slutsatser om vilka effekter eller skador man själv kan få. Risken för att uppleva effekter påverkas av faktorer som ålder, hälsotillstånd och genetisk utsatthet hos personen som använder cannabis. Särskilt långvarig, riklig och ofta förekommande användning av cannabis ökar risken för skador, speciellt regelbunden och riklig användning som inleds i ung ålder.

Vissa människor har en högre risk för cannabisrelaterade skador:

- Gravida
- Personer som lider av psykosymtom
- Personer som på grund av sin familjehistoria är mer mottagliga för drogproblem, beroenden eller psykosutbrott

4. Skriv ner tre skäl varför man inte borde använda cannabis?

Här skriver ungdomarna ned sina egna tankar.

5. Var kan en ungdom söka hjälp för att sluta eller minska användningen av cannabis?

- Från studerandehälsovården, den egna hälsocentralen, arbetshälsovården eller den lokala missbrukarvården
- Ringa anonymt och gratis dygnet runt till Rusmedelsrådgivningen
- Börja fundera på och ändra på sin cannabisanvändning på egen hand. Här kommer du åt de nyttiga interventionsmaterialen: kannabishanke.fi/2019/02/11/material-pa-svenska/
  - **Dosräknaren** hjälper till att bedöma mängden cannabis som används och dess kostnad.
  - **CAST-screeningtestet** hjälper till att bedöma användningens risknivå och behovet av stöd eller vård.
  - **Fyrfältsverket** används för att bedöma fördelar och nackdelar med cannabisanvändning och överväga vilka fördelar och nackdelar som kan uppstå genom att minska eller sluta använda.
  - **En cannabisdagbok** är ett utmärkt verktyg för att övervaka och reflektera över cannabisanvändningen.
  - Om förändring av cannabisanvändningen verkar svårt kan man göra en **förändringsplan** för att underlätta minskandet eller slutandet.
  - På webbplatsen Droglänken finns olika test för att bedöma cannabisanvändningen och verktyg för att ändra på användningen, samt ett diskussionsforum på finska där man kan få stöd av andra i samma situation. Man kan också få rådgivning av en professionell eller en erfarenhetsexpert genom rådgivningstjänsten på webbplatsen. www.droglanken.fi

CANNABIS I MEDIA

Syfte med uppgiften: Ge ungdomar synvinklar på hur cannabis behandlas i medierna. Uppmana dem att vara kritiska till det sätt som cannabis framställs i medierna.

Stöd för genomgång av uppgiften:

1. Har ni sett rubriker om cannabis i medierna? Har ni sett användning i filmer och serier eller hört cannabis nämnas i låtar? Diskutera kort och skriv ner några exempel.

Här skriver ungdomarna ned sina egna exempel.

2. Bekanta er med nyhetsrubrikerna

A) Hur framställs cannabis enligt rubrikerna?

Här skriver ungdomarna ned sina egna tankar.

- Bra och dåligt
- Hot och möjlighet
- För en del är cannabis en räddning, för andra leder det till fördärvet
- Motstridigt
- Svart och vitt
- Studier visar på motsatta slutsatser om cannabis

2) Vad tror ni detta beror på?

Här skriver ungdomarna ned sina egna reflektioner.

Till exempel:

- Människor upplever cannabis och dess effekter på mycket olika sätt.
- Medierna vill ha klick, rubrikerna måste vara rafflande och väcka intresse.
- Samhället kan inte diskutera fördelar och nackdelar med cannabis öppet och sakligt.
- Människor vill ha andra på sin sida, för eller emot.
- Medierna tenderar att ha en svartvit syn på cannabis - också en del av medieläsarna.
- Cannabisforskningen är mångfacetterad, och syftet med forskningen är inte alltid tydlig.

3. Hur bör man förhålla sig till rubrikerna och den bild av cannabis som medierna skapar?

Här skriver ungdomarna ned sina egna tankar.

Till exempel:

- Undvik att förlita er enbart på klickrubriker: Läs alltså inte bara rubrikerna utan hela artikeln.
- Var kritisk men öppen till det du läser.
- Sök mer information och sträva efter att hitta pålitlig information.
- Förstå mångfalden, det finns inte en 100% sanning.
- När du bildar en egen åsikt, fundera över vad du grundar den på. Är det fakta, antaganden, andras åsikter eller något annat? Vad borde din åsikt grunda sig på?
- Det finns olika åsikter om cannabis. Diskutera om åsikterna konstruktivt och lär dig något nytt.
- Överdrifter lönar sig inte, varken åt ena eller andra hållet.

CANNABIS – SANT ELLER FALSKT?

Syfte med uppgiften: Att få ungdomar att reflektera över påståenden om cannabis. Ofta används nedanstående påståenden för att försvara cannabis och de baserar sig på en mycket ensidig synvinkel. Svaren på påståendena grundar sig på forskning och inte på enskilda erfarenheter. Genom diskussion får ungdomarna nya synvinklar på cannabis. Svarsalternativen är: Sant, Falskt eller Sant och Falskt.

Stöd för genomgång av uppgiften: Svar på påståendena.

Be ungdomarna motivera sina svar. Berätta sedan de korrekta svaren med motiveringar.

1. Alkohol är skadligare än cannabis.

SANT OCH FALSKT

Skadeverkan är ett relativt begrepp som alltid beror på användaren, användningssätten och ur vilken synvinkel frågan betraktas. Är det dödsfall, livsstilsrisker, förändringar i hjärnfunktioner, marginalisering, risk för psykiska problem eller något annat som granskas? Med vissa mätare är alkohol tydligt mer skadligt, med andra cannabis. Hur skadorna definieras beror också på användarens egen upplevelse av vad som passar hen bäst eller sämst. Att jämföra cannabis- och alkoholskador för folkhälsan är svårt eftersom cannabis är olagligt och användare utan större upplevda skador inte kommer till hälsovårdens kännedom.

Cannabisens olagliga status medför vissa sociala skador. Att bli fast för användning av cannabis kan leda till problem i studier eller på arbetsplatsen. Överdrivet ingripande kan öka risken för marginalisering. Å andra sidan är både alkohol och cannabis olagligt för minderåriga. Att göra jämförelser mellan substanserna är varken lätt eller meningsfullt. Det viktigaste är att fundera på hur användningen av rusmedel och skadorna kan minskas. Båda rusmedlen är skadliga, ju tidigare man börjar använda dem och ju mer man använder dem.

2. Användning av cannabis orsakar inte beroende.

FALSKT

Cannabisanvändning kan orsaka psykiskt eller socialt beroende. Vid stora doser och långvarig användning kan även fysiska abstinenssymtom uppstå. Även om användaren inte upplever sig vara beroende, kan ett återkommande sug efter cannabis och en vardag som kretsar kring ämnet vara ett tecken på beroende. Beroenderisken påverkas av faktorer som doser, frekvens av användning och användarens individuella egenskaper.

3. De flesta finländare har provat cannabis.

FALSKT

Enligt forskning har ungefär en tredjedel (29 %) av finländarna i åldern 15–69 provat cannabis åtminstone en gång i sitt liv. Under det senaste året har endast 8 % av finländarna använt cannabis.

4. Användning av cannabis är säkert eftersom den också används som medicin.

FALSKT

Möjligheterna till medicinsk användning av cannabis undersöks mycket och lovande forskningsresultat rapporteras ständigt. Även i Finland kan medicinsk cannabis skrivas ut av läkare för att behandla sjukdomar och främst som ett tillägg till annan behandling. De flesta läkemedel, inklusive cannabis, har biverkningar och risker. Cannabisen som läkemedel eliminerar inte riskerna i ämnet och läkemedlet ska inte användas utan recept från en läkare. Användning av cannabis för rekreationellt bruk eller för självmedicinering ska inte förväxlas med läkemedelsbehandling ordinerad av en läkare, där doserna och substansens styrka är strikt reglerade.

5. En cannabisanvändare är lätt att identifiera.

FALSKT

Cannabisanvändningen kan inte nödvändigtvis ses utanpå. Det finns dock vissa kulturella drag förknippade med användningen av ämnet, där användningen eller idealiseringen av det kan visas öppet genom till exempel klädsel.

6. Cannabis kan användas med måtta.

SANT OCH FALSKT

Det mesta av cannabisanvändningen är sporadisk eller inträffar några gånger om året. En liten del av användarna använder cannabis veckovis eller dagligen. Även när det gäller cannabis påverkar mängden riskerna, det vill säga substansens styrka och antalet gånger cannabisen används. Det är dock omöjligt att förutse en individuell benägenhet för ett beroende. För vissa människor kan en experimentell användning eller måttligt bruk i slutändan leda till problematisk användning.

7. Cannabisanvändare är lugnare än alkoholanvändare.

SANT OCH FALSKT

Beroende på sorten kan cannabis ha antingen huvudsakligen stimulerande eller avslappnande effekter. I en 50 år lång longitudinell studie hittades en koppling mellan cannabisanvändning och våldsamt beteende. Detta kan dock bero på många olika faktorer som cannabisens olaglighet och de relaterade biverkningarna. Cannabisabstinenssymtom inkluderar ofta irritabilitet, spänning och ångest.

8. Användning av cannabis leder inte till användning av hårda droger.

SANT OCH FALSKT

En stor del av cannabisanvändarna är experimenterande användare, vars användning begränsar sig till några få gånger. Enligt befolkningsundersökningar har ungefär en tredjedel av finländarna använt cannabis, men andelen av befolkningen som använt hårdare droger ligger på mindre än sju procent. Vissa cannabisanvändare övergår dock till att använda andra droger. Användning av hårda droger är ändå alltid en sammanvägning av många faktorer och beror inte enbart på cannabisens egenskaper.

9. Ingen har dött av en överdos av cannabis.

SANT

Det har ännu inte rapporterats om någon som har avlidit till följd av en överdos av cannabis. Indirekt är cannabis inblandad i dödsfall även här i Finland. Dessa inkluderar till exempel trafikolyckor och andra olyckor.

10. Cannabis utgör en risk i trafiken.

SANT

Att köra ett fordon under påverkan av cannabis är förbjudet. Cannabis utgör en stor risk i trafiken eftersom den fördröjer reaktionstiden, förvränger uppfattningen om avstånd och hastighet samt minskar koncentrationen.

